

PROGRAMACIÓN DE
MÚSICA 4º ESO
IES DAVID BUJÁN
CURSO 2019-2020

PROFESORA: RUTH PÉREZ TORRES

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN	Páx 4
2. CONTRIBUCIÓN ÁS COMPETENCIAS CLAVES	Páx 7
2.1 CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS	Páx 9
3. CONCRECIÓN OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE	Páx 12
4. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	Páx 23
5. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS	Páx 24
6. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS	Páx 26
7. MATERIAIS E RECURSOS	Páx 29
8. AVALIACIÓN	
8.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN	Páx 30
8.2 PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	Páx 31
8.3 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	Páx 31
9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE	Páx 33
10. ACTIVIDADES SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES	Páx 34
12. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS A ADOPTAR	Páx 36
13. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE	Páx 36
14. ELEMENTOS TRANSVERSAIS	Páx 38
15. CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR	Páx 40
16. CONTRIBUCIÓN AO PLAN INTEGRACIÓN DAS TIC	Páx 41
17. CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA	Páx 42
18. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS	Páx 43

19. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

Páx 43

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A disciplina musical ha de contribuír ao desenvolvemento das capacidades do alumno; o seu carácter formativo reside en que contribúe a educar e desenvolver a sensibilidade artística, e propicia un mellor coñecemento do mundo.

O enfoque que se lle dará á música na ESO baséase fundamentalmente na idea da música como percepción, como coñecemento vital nel que se asocian experiencias musicais anteriores coa nova información, a actitude de escoita e memorización xunto coa predisposición á audición.

O que se pretende fundamentalmente é que o alumno adquira ao longo do curso os coñecementos básicos para comprender a música (audición, expresión e linguaxe musical), para poder contextualizar as creacións musicais na historia e para ser capaces de relacionala con outras linguaxes e manifestacións artísticas.

A música, constitúe unha linguaxe específica, mediante o cal comunicámonos e desenvolvemos as nosas capacidades expresivas. Este área forma parte indispensable dunha educación que pretende o desenvolvemento integral das persoas; e resulta moi beneficiosa para o alumno xa que a través dela se potencia o desenvolvemento de habilidades técnicas e psicomotrices, cultura, valoración crítica, vivencia estética, maior sensibilización etc. Desde esta área preténdese :

- Espertar o interese dos alumnos por esta manifestación artística, superando os prejuicios establecidos ás veces por descoñecemento.
- Capacitar ao alumno para que desenvolva os seus propios gustos, e que poida elixir libremente a súa música.
- Proporcionarlle unha educación musical adecuada que lle permita gozar do feito musical e axúdelle a establecer paralelismos entre a música e o resto das manifestacións artísticas.

CONTEXTUALIZACIÓN

O Concello de Cambre está dentro da área de influencia metropolitana da Coruña; conta cunha extensión de 41 Km² organizadas en 12 parroquias. É un dos oito municipios galegos que non deixa de ver medrar a súa poboación, que é en este momento de 24.191 habitantes agrupados nas 12 parroquias distribuídas en máis de 120 núcleos de poboación chamados aldeas ou lugares. Coa excepción das parroquias de O Temple e Cambre, que constitúen zonas urbanas, as restantes teñen un marcado carácter rural.

A actividade ocupacional ata os anos 70 adicábase á agricultura, desde entón prodúcese un crecemento do sector servicios acompañado por outro máis

moderado das actividades industriais. Hoxe en día o sector máis importante é o terciario (48,61%), seguido do secundario (43,42) e o primario (8,97%) centrado no minifundismo.

O desenvolvemento do sector industrial é discreto, vese impulsado pola creación do polígono industrial do Espírito Santo, na que predomina o comercio maiorista e os depósitos de grandes fábricas, máis que a pura produción. O sector servicios, o de maiores expectativas, desenvolve actividades como o comercio e a hostelería que empregan a casi o 50% da poboación. Séguelle en importancia o transporte, a educación e a saúde. Un dos servicios máis importantes é o do automóbil, a alimentación é unha actividade fortemente representada.

Características socioeconómicas e culturais do contexto:

Trátase dun alumnado que ven dun ambiente suburbano e rural, onde existen familias nas que polo menos dous dos seus constituíntes teñen un traballo fixo, outras con traballo temporais pouco cualificados, e algúns casos: familias con graves problemas económicos na que ningún do dous proxenitores están a traballar, o desestructuradas, onde os alumnos queda a cargo dos avós, ou familias en réxime de acollida.

No que respecta ao **Concello**, existen:

Dúas Escolas de Música: "Sementeira" de titularidade privada e subvencionada polo Concello, que oferta frauta, piano, guitarra, gaita, percusión, saxofón, clarinete, trompeta, tromba, trombón, bombardino, tuba, no que se poden apuntar as rapazas e rapaces desde os 8 anos; e a Escola de Música e baile "As Mariñas" que oferta baile, gaita e canto. En educación dispoñemos dunha Escola Infantil Municipal e varias de titularidade privada, 4 CEIP adscritos aos dous IES da zona, O Afonso X O sabio situado na Barcala e o noso.

Múltiples instalacións deportivas: 4 pabellóns polideportivos, 4 campos de fútbol, 3 piscinas municipais, 12 pistas polideportivas distribuídas nas distintas parroquias. E outras instalacións como 2 locais de usos múltiples en A Barcala e en Cecebre.

Unha Axencia de desenvolvemento local cunha variedade de programas de fomento de emprego en marcha (Xerme, Pértega e Terra das Mariñas), constitúe unha entidade colaboradora do Servicio Galego de Colocación da Xunta, homologada para a impartición de cursos do plan FIP e cursos do Fondo Social Europeo.

Os Servizos Sociais de atención primaria constan de 1 coordinadora, 1 traballadora social, 1 educadora social, 4 traballadoras familiares, 1 monitora para a 3ª idade, 1 preparadora laboral, e desenvolven os seguintes programas: voluntariado, información, orientación e asesoramento, programa de familias, inserción social.

O OMIX (Oficina Municipal de Información Xuvenil) se pon en marcha como centro dinamizador de iniciativas xuvenís que desenvolve programas entre outros como: sendeirismo, rutas aventureiras, cursos, asesoramento de asociacións xuvenís, etc.

No que respecta ao **centro**: o IES comeza a funcionar no curso 1990/1991. Na vila hai outro IES que oferta ciclos formativos de grao medio e superior.

O centro conta ademáis das instalacións propias dun IES, coas seguintes: un aula de informática, unha biblioteca, unha sala de servizos múltiples, e unha cafetería.

O horario do IES é de luns a venres pola mañá de 08,30h a 14,10h e as tardes de luns de 4,30h a 6,10h para a ESO e bacharelato, nas sesións da mañá hai dous recreos, un de 10,10 a 10,30 e outro de 12,10 a 12,30h.

O claustro está composto por 43 profesores, distribuídos nos departamentos seguintes: inglés, normalización, educación física, galego, relixión, bioloxía, física e química, matemáticas, tecnoloxía, lingua castelá, ciencias sociais, francés, educación plástica, música, orientación, latín, grego, economía, filosofía.

En canto as MAD, na actualidade desenvólvense a exención de francés, agrupamentos flexibles para as materias de LC, LG e M que ocupa o 100% do horario da materia, no centro hai escolarizados 19 alumnos con NEAE que teñen elaboradas ou as precisan para este curso ACs.

En canto o persoal non docente conta con dous subalternos, un administrativo e 3 limpiadores/as (un delas contratada a media xornada)

Centros adscritos

- Contamos con dous CEIP adscritos con orientadora propia, o CEIP Gonzalo Torrente Ballester de Sigrás e o CEIP Emilio de Brexo Lema.

No IES estudan 418 alumnos, e no que respecta ao **Departamento de música** ten uns 190 alumnos aproximadamente repartidos da seguinte forma,:

- 2º ESO: 3 grupos.
- 3º ESO: 3 grupo.
- 4º ESO: 1 grupo.
- 1º Bacharelato, 1 grupo.
- 2º de Bacharelato: 2 grupos.

En canto aos recursos persoais;este Departamento está constituído por: Ruth Pérez Torres, que actúa en calidade de Xefe de Departamento e profesor numerario, impartindo clase en todos os niveis e grupos existentes agás, seis horas

de 2º de ESO cuxas clases adscribíronse a Francisco que completa os eu horario con 12h de Filosofía.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE MÚSICA Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE

A Recomendación 2006/962/EC, do 18 de decembro de 2006, do Parlamento Europeo e do Consello, sobre as competencias clave para a aprendizaxe permanente recolle que "as competencias clave son aquelas que todas as persoas precisan para a súa realización e o seu desenvolvemento persoal, así como exercer a cidadanía activa, incorporarse á vida adulta de xeito satisfactorio e ser capaz de desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Preténdese que o alumnado adquira unhas determinadas competencias básicas; a adquisición das mesmas levarase a cabo de forma progresiva e de xeito integrador nos distintos cursos da ESO. Os obxectivos e contidos establecidos ao longo das etapas da ESO e do BACHARELATO perseguen asegurar o desenvolvemento destas competencias. Asemade os criterios de avaliación destas etapas constitúen os referentes para valorar o progreso na adquisición das mesmas.

Coas materias do currículo pretender que todos os alumnos/as alcancen os obxectivos educativos e, consecuentemente, tamén que adquiran estas competencias básicas, aínda que é certo, que cada unha das áreas contribúe ao desenvolvemento de diferentes competencias e de diferentes xeitos.

O currículo de Música para a Educación Secundaria Obrigatoria articúlase ao redor de dous eixos fundamentais, percepción e expresión, vinculados á súa vez, e de forma directa, coa adquisición dunha cultura musical básica e necesaria para todos os cidadáns.

A percepción refírese ao desenvolvemento de capacidades de discriminación auditiva, de audición activa e de memoria comprensiva da música, tanto durante ou desenvolvemento de actividades de interpretación e creación musical como na audición de obras musicais en vivo ou gravadas.

A expresión alude ao desenvolvemento de todas aquelas capacidades vinculadas coa interpretación e a creación musical. Ademais, pretender establecer puntos de contacto entre o mundo exterior e a música que se aprende nas aulas, establecendo as canles necesarias para estimular o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica, chegando a un grao de autonomía tal que posibilite a participación activa e informada en diferentes actividades vinculadas coa audición, a interpretación e a creación musical.

Respecto á **competencia en comunicación lingüística, (CCL)** a música contribúe, do mesmo xeito que outras áreas, a enriquecer os intercambios comunicativos, e á adquisición e uso dun vocabulario musical básico. Tamén colabora coa integración da linguaxe musical e da linguaxe verbal e coa valoración do enriquecemento que a dita interacción xeral.

Dende o punto de vista da **competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)**, a música realiza a súa achega á mellora da calidade do ambiente identificando e reflexionando sobre o exceso de ruído, a contaminación sonora e o uso indiscriminado da música, co fin de xerar hábitos saudables.

Ao mesmo tempo os contidos relacionados co uso terapéutico da música ou co uso correcto da voz e do aparello respiratorio, non só para conseguir resultados musicais óptimos, senón tamén para previr problemas de saúde, inciden no desenvolvemento desta competencia.

En canto á **competencia matemática**, a música contribúe poñendo en evidencia a necesidade do manexo de principios matemáticos para a comprensión dos elementos básicos da linguaxe musical: a relación entre as distintas figuras, o compás, o timbre ou as agrupacións dos sons en distintos tipos de escalas. Por outra parte non podemos esquecer a relación que teñen coas matemáticas e a física correntes musicais como a música aleatoria, algorítmica, a estocástica e a fractal.

A música tamén contribúe de xeito directo ao desenvolvemento do tratamento da información e da **competencia dixital (CD)**. O uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música posibilita o coñecemento e dominio básico do hardware e o software musical, os distintos formatos de son e de audio dixital ou as técnicas de tratamento e gravación do son relacionados, entre outros, coa produción de mensaxes musicais, audiovisuais e multimedia.

Favorece, así mesmo, o seu aproveitamento como ferramenta para os procesos de autoaprendizaxe e a súa posible integración nas actividades de lecer. Ademais a obtención de información musical require de destrezas relacionadas co tratamento da información aínda que desde esta materia, merece especial consideración o uso de produtos musicais e a súa relación coa distribución e os dereitos de autor.

A música tamén contribúe ao desenvolvemento da **competencia para aprender a aprender (CAA)**, potenciando capacidades e destrezas fundamentais para unha aprendizaxe guiada e autónoma como a atención, a concentración e a memoria, á vez que desenvolve o sentido da orde e da análise.

Así mesmo, tamén se traballa esta competencia mediante a escoita reiterada das audicións musicais, para chegar a coñecer unha obra, recoñecela, identificar os

seus elementos e «apropiarse» dá mesma; tomando conciencia das propias posibilidades, e utilizando estratexias de aprendizaxe para xestionar e controlar eficazmente as actividades de interpretación musical e de adestramento auditivo, e mantendo a autoconfianza non éxito dá propia aprendizaxe, ou que permitirá manter a motivación durante ou tempo prolongado que require ou traballo.

No que respecta ás **competencias sociais e cívicas (CSC)**, a música contribúe mediante a participación en actividades musicais e de movemento de distinta índole, especialmente as relacionadas coa interpretación e creación colectiva que requiren dun traballo cooperativo colabora na adquisición de habilidades para relacionarse cos demais.

A participación en experiencias colectivas, musicais e de movemento dá a oportunidade de expresar ideas propias, valorar as dos demais e coordinar as súas propias accións coas doutros integrantes do grupo responsabilizándose na consecución dun resultado.

Non pode esquecerse tampouco que a organización e realización de actividades musicais no centro escolar require a utilización de habilidades sociais para traballar en equipo co fin de levar a cabo un proxecto común: poñerse no lugar doutro, valorar as ideas dos demais, dialogar, negociar e traballar de forma cooperativa e flexible para un ben común.

A materia de música contribúe de forma directa ao desenvolvemento da competencia do **sentido iniciativo e espírito emprendedor (CSIEE)**, mediante o traballo colaborativo e a habilidade para planificar e xestionar proxectos. A interpretación e a composición son dous claros exemplos de actividades que requiren dunha planificación previa e de toma de decisións para obter os resultados desexados.

Por outra banda, naquelas actividades relacionadas especialmente coa interpretación musical, desenvólvense capacidades e habilidades tales como a perseveranza, a responsabilidade, a autocrítica e a autoestima, sendo estes factores clave para a adquisición desta competencia.

En último lugar, a música contribúe á adquisición da **competencia da conciencia e expresións culturais (CCEC)** en todos os aspectos que a configuran. Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar críticamente diferentes manifestacións culturais e musicais, a través de experiencias perceptivas, expresivas e do coñecemento de músicas de diferentes culturas, épocas e estilos.

A toma de contacto cunha ampla variedade de músicas, tanto do pasado como do presente, favorece a comprensión de diferentes culturas e da súa contribución á sociedade en que vivimos, fomentando a valoración das distintas achegas e a percepción da progresiva fusión de estilos e culturas que se está a realizar nesta arte. A reflexión sobre a presenza incesante da música nas nosas vidas, sobre o uso que dela se fai na publicidade e noutros medios como elemento de manipulación

emotiva, e sobre o seu papel na economía e na creación de novas profesións, desenvolve a valoración crítica e a comprensión da realidade.

Pode potenciar así, actitudes abertas e respectuosas e ofrecer elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto das distintas manifestacións musicais, establecendo conexións con outras linguaxes artísticas e cos contextos social e histórico os que se circunscribe cada obra.

2.1 CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES QUE FORMAN PARTA DOS PERFÍS COMPETENCIAIS/4º ESO

Competencia linguística (CCL)

- Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.
- Utiliza con rigor un vocabulario adecuado para describir a música.
- Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación.
- Analiza, a través da audición, músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.
- Utiliza a información de xeito crítico, obtida de distintos medios e pode usala e transmitila a través de distintos soportes.
- Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.

Competencia dixital (CD)

- Utiliza con autonomía diferentes recursos informáticos ao servizo da creación musical.
- Mostra interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.
Manexa as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.
- Coñece e analiza o proceso seguido en distintas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada unha das fases do proceso polos diferentes profesionais que interveñen.
- Selecciona recursos tecnolóxicos para diferentes aplicacións musicais.
- Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe autónoma.

Competencia de aprender a Aprender(CAA)

- Mostra interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.
- Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais cun nivel de complexidade en aumento.

- Utiliza con autonomía diferentes recursos informáticos ao servizo da creación musical.
- Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación.
- Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español, situándoos no seu contexto histórico e social.
- Analiza, a través da audición, músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.
- Recoñece as características básicas da música española e da música popular urbana.
- Elabora traballos nos que establece sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas.
- Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.
- Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.
- Manexa as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.
- Sabe buscar e seleccionar fragmentos musicais adecuados para sonorizar secuencias de imaxes.
- Sonoriza imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.
- Utiliza a información de xeito crítico, obtena de distintos medios e pode usala e transmitila a través de distintos soportes.
- Coñece e cumpre as normas establecidas para realizar as diferentes actividades da aula.

Competencia social e cívica (CSC)

- Elabora traballos nos que establece sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas.
- Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español, situándoos no seu contexto histórico e social.
- Analiza, a través da audición, músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.
- Sonoriza imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.
- Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo

Competencia eda conciencia das expresións culturais (CCEC)

- Le partituras como apoio á interpretación e á audición.
- Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo

Competencia do sentido iniciativo e o espírito emprendedor(CSIEE)

- Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, e colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.
- Sabe buscar e seleccionar fragmentos musicais adecuados para sonorizar secuencias de imaxes.
- Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.
- Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de xeito claro.

3. CONCRECIÓN DOS OBEXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE

Neste apartado aparece reflectido en **negrita**, aqueles estándares de aprendizaxe, que constitúen o grao mínimo para superar a materia

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Interpretación e creación				
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • c • m • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Práctica e aplicación de habilidades técnicas en grao crecente de complexidade e concertación coas outras partes do conxunto na interpretación vocal e instrumental, e no movemento e a danza. • B1.2. Interpreta 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Ensañar e interpretar, en pequeno grupo, unha peza vocal ou instrumental, ou unha coreografía, aprendidas de memoria a través da audición ou da observación de gravacións de audio e vídeo, ou mediante a lectura de 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades. 	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSC
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.1.2. Le partituras como apoio á interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.1.3. Coñece e 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ción de pezas vocais e instrumentais aprendidas de oído e/ou mediante a lectura de partituras con diversos tipos de notación.	partituras e outros recursos gráficos.	cumpre as normas establecidas para realizar as actividades da aula.	
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • c • g • l • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Planificación, ensaio, interpretación, dirección e avaliación de espectáculos musicais na aula e noutros espazos e contextos. • B1.4. Perseveranza na práctica de habilidades técnicas que permitan mellorar a interpretación individual e en grupo, e a creación musical. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. Participar activamente nalgunhas das tarefas necesarias para a celebración de actividades musicais no centro docente: planificación, ensaio, interpretación, difusión, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • b • e • f 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Utilización de técnicas, 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Compoñer unha peza musical 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.3.1. Coñece e utiliza axeitadamente 	<ul style="list-style-type: none"> • CD • CMCCT

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • g • l • n 	recursos e procedementos compositivos na improvisación, na elaboración de arranxos e na creación de pezas musicais.	utilizando diferentes técnicas e recursos.	e técnicas, recursos e procedementos compositivos para elaborar arranxos musicais, improvisar e compor música.	<ul style="list-style-type: none"> •
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.3.2. Utiliza con autonomía recursos informáticos ao servizo da creación musical. 	<ul style="list-style-type: none"> • CD
<ul style="list-style-type: none"> • a • c • e • g • l • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.6. Ámbitos profesionais da música. Identificación e descrición das facetas e as especialidades no traballo dos/das músicos/as. • B1.7. Interese por coñecer as posibilidades que ofrece a música nos ámbitos persoal e profesional. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Analizar os procesos básicos de creación, edición e difusión musical, considerando a intervención de distintos/as profesionais. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB1.4.1. Coñece e analiza o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada fase do proceso polos/as profesionais que interveñen. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
Bloque 2. escoita				

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • b • e • f • h • I • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Audición, recoñecemento, análise e comparación de músicas de diferentes xéneros, estilos e culturas. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Analizar e describir as principais características de pezas musicais apoiándose e na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CCL • CSC
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.1.2. Le e analiza partituras como apoio á audición. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • a • c • e • h • i • l • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. A crítica como medio de información e valoración do feito musical. Análise de críticas musicais e uso dun vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Expore de xeito crítico a opinión persoal respecto de distintas músicas e eventos musicais, argumentándoa en relación coa información obtida en diversas fontes: libros, publicidade, programas de concertos, 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.2.1. Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario axeitado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC

Música. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		críticas, etc.		
<ul style="list-style-type: none"> • h • i • l • n • o 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.3. Rigor na utilización dun vocabulario adecuado para describir a música. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.3. Utilizar a terminoloxía axeitada na análise de obras e situacións musicais. • 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.3.1. Utiliza con rigor un vocabulario axeitado para describir a música. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • a • h • i • I • l 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Utilización de diversas fontes de información para obter referencias sobre músicas de diferentes épocas e culturas, incluídas as actuais, e sobre a oferta de concertos e outras manifestacións musicais, tanto en vivo como divulgadas a través dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo, e determinar a época ou a cultura e o estilo das obras musicais escoitadas previamente na aula, amosando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais, e descríbese utilizando unha terminoloxía axeitada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CSC
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.4.3. Amosa interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		•		
<ul style="list-style-type: none"> • a • e • f • g • l • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.5. Edición, comercialización e difusión da música. Novas modalidades de distribución da música e as súas consecuencias para os/as profesionais da música e a industria musical. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.5. Distinguir as funcións que cumpre a música na nosa sociedade, atendendo a diversas variables: intención de uso, estrutura formal e medio de difusión utilizado. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.5.1. Aposar unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e na promoción da música. 	<ul style="list-style-type: none"> • CD • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • h • l • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.6. A música nos medios de comunicación. Factores que inflúen nas preferencias e nas modas musicais. • B2.7. Interese, respecto e curiosidad e pola diversidade e de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.6. Explicar algunhas das funcións que cumpre a música na vida das persoas e na sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB2.6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CSC

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	persoas.			
Bloque 3. Contextos musicais e culturais				
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • c • e • f • h • l • n • ñ 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical español e galego. 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Apreciar a importancia patrimonial da música española e galega, e comprender o valor de conservación e transmitir a colaboración na recollida, na gravación e na transcripción de pezas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB3.1.1. A moso interese por coñecer o patrimonio musical español e galego. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC •
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB3.1.2. Coñece as testemuñas máis importantes do patrimonio musical español e galego, e sitúalos no seu contexto histórico e social. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC •
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • l • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais. • B3.3. Manifestacións musicais doutras culturas. 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Coñecer a existencia doutras manifestacións musicais e consideralas como fonte de enriquecemento cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB3.2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo e identifica as súas características fundamentais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC •
			<ul style="list-style-type: none"> • MUB3.2.2. Recoñece e explica as características 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			as básicas da música española e da música popular urbana.	•
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • h • g • i • l • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.4. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria. • B3.5. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais. 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.3. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras manifestacións artísticas. • 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB3.3.1. Elabora traballos de investigación nos que establece sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas. • 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA •
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • c • e • h • i • l • n 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.6. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre música popular urbana. • B3.7. O son e a música nos medios audiovisuais e nas 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.4. Coñecer e analizar as características dos principais grupos e tendencias da música popular urbana actual. 	<ul style="list-style-type: none"> • MUB4.4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular. • MUB4.4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expor os contidos de maneira clara. 	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSC • CCL • CD

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.</p> <ul style="list-style-type: none"> B3.8. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora. 			
Bloque 4. Música e tecnoloxías				
<ul style="list-style-type: none"> e f g l n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Papel das tecnoloxías na música. Reflexión sobre a repercusión que na música tivo a posibilidade e de gravar o son e a aparición dos computado 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Valorar o papel das tecnoloxías na formación musical. 	<ul style="list-style-type: none"> MUB4.1.1. Selecciona e utiliza recursos tecnolóxicos para diferentes aplicacións musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CD CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> MUB4.1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> res. B4.2. Transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos das últimas décadas. 		<ul style="list-style-type: none"> gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos. 	
<ul style="list-style-type: none"> e f g l n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo e a escoita, a interpretación e a creación musical. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Aplicar as técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> MUB4.2.1. Manexa as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CD
<ul style="list-style-type: none"> e f g l 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Aplicación de técnicas de 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Sonorizar unha secuencia de imaxes 	<ul style="list-style-type: none"> MUB4.3.1. Sabe procurar e seleccionar fragmentos 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CD

Música. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> n 	gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.	fixas ou en movemento utilizando diferentes recursos informáticos.	musicais axeitados para sonorizar secuencias de imaxes.	<ul style="list-style-type: none"> CD CCEC CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> MUB4.3.2. Sonoriza imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais. 	
<ul style="list-style-type: none"> e f g h l n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Análise das funcións da música en producións audiovisuais: publicidade, televisión, cine, videoxogos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Caracterizar a función da música nos medios de comunicación (radio, televisión, cine, etc.) e as súas aplicacións na publicidade, nos videoxogos e noutras aplicacións tecnolóxicas. 	<ul style="list-style-type: none"> MUB4.4.1. Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CD
<ul style="list-style-type: none"> a e f g l n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Sonorización de imaxes fixas e en movemento mediante 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Coñecer as posibilidades das tecnoloxías 	<ul style="list-style-type: none"> MUB4.5.1. Amona interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCEC

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.	aplicadas á música e utilízalas con autonomía.	tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.	
	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Valoración crítica da utilización dos medios audiovisuais e as tecnoloxías da información e da comunicación como recursos para a creación, a interpretación, o rexistro e a difusión de producións sonoras e audiovisuais. 		<ul style="list-style-type: none"> MUB4.5.2. Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe autónoma. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MUB4.5.3. Utiliza a información de xeito crítico, obténa de distintos medios e pode utilizala e transmitila utilizando distintos soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CL CD

4. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA MÚSICA 4º

- Utilizar de forma correcta a terminoloxía específica da área de Música, co fin de comunicar aos demais opinións persoais e poder realizar análises e xuízos de valor sobre diferentes feitos musicais.
- Expresar e comunicar ideas ou sentimentos por medio de diversos recursos musicais e dinámicos.
- Ler correctamente fragmentos ou pezas musicais sinxelas como apoio ás tarefas de interpretación e audición; recoñecendo os diferentes elementos da linguaxe musical a partir da lectura das devanditas partituras ou audicións.

- Interpretar pezas musicais para conxuntos instrumentais cunha técnica correcta e certa expresividade, e improvisar polirritmias con instrumentos de percusión desenvolvendo unha actitude respectuosa cara á material da aula e os propios compañeiros.
- Potenciar a capacidade do alumno á hora de recoñecer e reter na memoria, as relacións entre diferentes elementos sonoros a partir da audición, e identificar as características que definen un estilo determinado.
- Investigar e analizar obras musicais que sexan un claro exemplo das formas máis características de cada estilo musical, mostrando interese por coñecer o contexto social e cultural no que se cre o dita obra.
- Deducir a partir da análise dunha partitura ou audición, os elementos que a configuran como medio de identificación e localización estilística.
- Desenvolver unha actitude de respecto cara ás diferentes opinións e criterios estéticos que definen unha obra musical.
- Mostrar interese por coidar e conservar os medios, aparellos, partituras, etc que se utilicen para estudar música.
- Mostrar interese por participar en festas e celebracións escolares nas que interveña a música.
- Fomentar o hábito do silencio como unha actitude de respecto ante o fenómeno musical xa sexa á hora de realizar interpretacións ou audicións, e favorecer o desenvolvemento dunha actitude consecuente ante as agresións sonoras de no medio e ante o uso indiscriminado de música.
- Potenciar a apertura cara ás novas propostas musicais a partir da audición
- Fomentar un alto coñecemento da linguaxe musical que lles permita abordar partituras con diferentes niveis de dificultade.
- No plano da práctica instrumental, farase especial fincapé no desenvolvemento de técnicas de improvisación e creación de composicións propias.
- Estudar o papel que desempeña a música nos grandes medios de comunicación audiovisual.
- Respetar os diferentes usos sociais da música noutras culturas e sociedades, desenvolvendo unha actitude de tolerancia e respecto.

5. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN POR UDS DIDÁCTICAS

En canto á materia, explicar que o bloque de **Creación e Interpretación**, xunto co de **Audición Comprensiva** ou **Tecnoloxías aplicadas ao son**, constituirán do mesmo xeito que pasaba en 3º da ESO, o eixo sobre o que se desenvolva o resto do temario, actuando a modo de contidos transversais.

Non é posible concibir o feito musical sen realizar unha escoita activa, sen poñer en práctica e interiorizar os conceptos aprendidos, etc etc

1ER TRIMESTRE

TEMA 1. MÚSICA POPULAR URBANA

1. Características xerais
2. As raíces da música popular urbana: o blues e o jazz
3. O nacemento do pop-rock
4. Era dourada: década de 1960
5. A década de 1970
6. Os 80: novos estilos
7. Música para o século XXI
8. Música popular en España

ACTIVIDADES PROPOSTAS

- Utilización das técnicas, os recursos e os procedementos compositivos na improvisación, a elaboración de arreglos colectivos e a creación de pezas musicais.
- Comparación de fragmentos sonoros de diferentes estilos de jazz para o seu recoñecemento e análise.
- Análise pormenorizada de audiciones de temas concretos representativos dos estilos estudados
- Iniciación ao manexo de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características: samplers, ecualizadores, efectos, secuenciadores.
- Recoñecemento das características musicais propias dos estilos de jazz e de música moderna estudados mediante audiciones, imaxes, lecturas e traballos de investigación.

2º TRIMESTRE

TEMA 2. A MÚSICA NO CINE E OS VIDEOXOGOS

1. A música no cine
2. Evolución da música cinematográfica
3. Música prestadas
4. Elementos para o análise da banda sonora musical
5. A música e os videoxogos

ACTIVIDADES PROPOSTAS:

- Análise de fragmentos de películas asociados a ss banda sonora, dentro do contexto histórico ao que pertencen.
- Audición e identificación de bandas sonoras e temas destacados e análises das súas principais características asociadas ás escenas correspondentes.
- Análise de audiciones de fragmentos sonoros correspondentes a emisións radiofónicas.
- Documentación e visualización de programas televisivos con contido musical

- Asignación de temas e de leitmotiv de bandas sonoras e de producións radiotelevisivas, analizando as súas características en relación coas imaxes.
- Recoñecemento da música contida en mensaxes publicitarias

3ER TRIMESTRE

TEMA 3. MÚSICA E MEDIOS DE COMUNICACIÓN

1. A radio
2. A televisión
3. A publicidade

ACTIVIDADES PROPOSTAS:

- Busca e interpretación de obras que teñen que ver co folklore das distintas comunidades.
- Interpretación da música doutras culturas Interpretación de obras relacionadas con música publicitaria.
- Interpretación de obras relacionadas con sintonías de radio e televisión

TEMA 4. MÚSICA E TECNOLOXÍA

1. Historia do son gravado y reprodución do son
2. Funcionamento básico dos principais sistemas dso son
3. Música eléctronica
4. Informática musica

ACTIVIDADES PROPOSTAS:

- Utilización de películas e fontes sonoras para o análise do contexto musical de principios do século XX en relación co son gravado.
- Audición de grabacións históricas para o análise da evolución do son gravado.
- Utilización de fontes audiovisuais y reais para a observación dun estudo de grabación, para realizar traballos de investigación.
- Utilización de mostras reais dos aparatos e soportes de grabación y e reprodución para súa observación e descrición

6. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Os diversos bloques de contidos teóricos desenvólvense a través das distintas unidades didácticas, polo que se procurará na medida do posible, conseguir unha distribución máis ou menos homoxénea dos contidos teóricos en cada trimestre.

Todos os bloques de contidos relativos a **Interpretación e creación, escoita, e Música e novas tecnoloxías** funcionarán a modo de eixes transversais que se irán desenvolvendo ao longo de todo o curso da seguinte forma:

Mentres que se avanza no desenvolvemento dos contidos teóricos, irase traballando ditos contidos con partituras, para frautas ou para material Orff, o que implicará traballar todos os contidos relativos ao **Bloque de Interpretación e Creación** que actuará coma eixe transversal ao longo do todo o curso. **(CCEC/CAA)**. Este é un dos bloques máis importantes da materia, ya que gracias a él, o alumnado adquire todo tipo de destrezas psicomotrices á vez que mellora a súa autoestima, autonomía e a conciencia de grupo, sobretudo a hora de interpretar pezas de fmodo colectivo xa sea na aula o en concertos, etc.

O mesmo podería dicirse do **Bloque de escoita**; xa que en todos os temas faise especial fincapé na importancia da audición como base para comprender os distintos conceptos musicais. **(CCEC/CAACCL e CSC)**. Trátase de facer unha escoita activa, e para iso, é necesario crear un ambiente adecuado que permita unha escoita atenta, partindo dos coñecementos previos do alumnado e plantexar audicións motivadoras, sobretudo ao principio.

En canto ao **Bloque de Música e Novas tecnoloxías**, sinalar que en todas as unidades precisan dun soporte dixital para a súa explicación e para facilitar a súa comprensión, xa sexa a través de vídeos, presentacións de power point, gravacións que se realizan de todas as interpretacións do grupo, etc. **(CSIEE/CCEC/CD)**

Á hora de explicar, partiremos dun eixe global que relacione os coñecementos nas distintas áreas de aprendizaxe, fomentando a interdisciplinabilidade coas materias do currículo e buscando sempre unha continuidade cos contidos xa aprendidos en cursos anteriores e. Propoñeremos actividades e exercicios prácticos que desenvolvan diferentes aspectos dos contidos que deban aprenderse e desenvolvan as habilidades e competencias que deban adquirirse.

Como norma xeral, en cada sesión o tempo distribuirase en diferentes bloques na medida do posible, as explicacións teóricas irán apoiadas sempre das súas respectivas audicións ou partituras, que contribúan a aclarar os conceptos máis importantes.

Tras a audición propiamente dita, realízanse preguntas acerca da súa análise, para comprobar se realmente comprendéronse os conceptos. Tamén se utilizarán recursos audiovisuais para a exemplificación dos contidos que se estean traballando.

Así mesmo realizaranse as actividades específicas de cada unidade didáctica, co fin de resolver as posibles dúbidas que poidan exporse.

No desenvolvemento das distintas unidades didácticas, seleccionárase un repertorio de partituras en función do nivel do alumnado, que se traballarán da seguinte maneira: en primeiro lugar solfexarase, atendendo ao seu ritmo e acentuación, logo analizarase a súa melodía, e por último practicarémola con fins expresivos na súa versión vocal ou instrumental.

A práctica levaráse a cabo fundamentalmente co instrumental Orff (instrumentos de percusión indeterminada e determinada tales como xilófonos e metalófonos) e en ocasións (cando non haxa suficientes instrumentos ou cando sexa necesario con frauta doce).

Traballarase nun principio de maneira individual, posteriormente en pequeno grupo e finalmente en gran grupo, cando xa exista un dominio da peza que se está traballando.

Posto que a finalidade desta etapa é o desenvolvemento integral da persoa, intentarase desenvolver unha metodoloxía activa na que o alumno convértase no principal protagonista do proceso de ensino-aprendizaxe, fomentando nel a capacidade creativa e o espírito crítico fronte aos diferentes feitos musicais.

Aínda que, non descártase a posibilidade de utilizar a clase maxistral cando sexa necesaria, presentando primeiramente temas novos e favorecendo posteriormente a participación do alumno con preguntas motivadoras e que inciten ao debate.

Intentarase adaptar o nivel de coñecemento ás características individuais de cada alumno, favorecendo o desenvolvemento dunha aprendizaxe que siga uns esquemas lóxicos e coherentes que permitan a conexión de novos contidos cos xa adquiridos (aprendizaxe significativa e funcional).

Os principais procedementos a seguir á hora de abordar os diferentes coñecementos serán:

- Cuestionarios orais ou escritos (idóneo para as audicións)
- Caderno do alumno con notas, comentarios, cadros de situación histórico-artística das obras, etc.
- Debates e intervencións en clase para observar o nivel de coñecemento que posúe o alumno, grao de interese, de participación expresión etc.
- Traballos individuais ou en grupos.
- Test de avaliación inicial, e de valoración final da unidade didáctica ou tema, non que explicarán cales son os puntos que máis lles interesou, e por que, etc.

7. MATERIAIS CURRICULARES E RECURSOS DIDÁCTICOS

O material a utilizar para o desenvolvemento das clases será o que está disposición do profesorado na aula ca que conta o centro, e que consiste en: por un lado os recursos bibliográficos e discográficos existentes.

A aula de música conta na actualidade con uns 28 instrumentos Orff repartidos entre carrillons, xilófonos e metalófonos, a os que hay que engadir unha batería e todo o instrumental de pequena percusión: claves, maracas, triángulo, etc.

Ademáis temos cun canón proxector e un ordenador con materiais multimedia axustados aos contidos, un equipo de son e máis unha pizarra pautada, a común de tiza, unha guitarra e un piano eléctrico.

Dado que en 4º de ESO non hai libro de texto traballaremos con material fotocopiado como os anos anteriores.

8. AVALIACIÓN:

A proposta de avaliación que presentamos é continua, formativa e integradora, e tomará como referente os criterios de avaliación que nós consideramos como **CONTIDOS MÍNIMOS**. A avaliación terá dúas vertentes fundamentais:

- **Avaliación cuantitativa:** baseada no nivel de coñecementos adquiridos e na consecución dos obxectivos nos seus aspectos conceptuais e procedimentales.
- **Avaliación cualitativa:** na que se terán en conta os seguintes factores: actitude (positiva, aberta, participativa, etc) esforzo, interese polo área, e asistencia a clase.

En todo caso, e para que o alumn@ teña unha calificación positiva, tendrá que:

Mostrar que posúe un certo dominio e equilibrio nas distintas destrezas que ten que resolver ao longo do curso. Este dominio terá que verse reflectido nas probas que ten que realizar ao longo de cada avaliación; de tal forma que as distintas partes deberán estar compensadas. O feito de obter unha cualificación moi baixa nunha delas determinará que o alumno non poida ser cualificado de xeito positivo.

Do mesmo xeito, será necesario que os alumn@s **haxan presentado as tarefas propostas polo profesorado a tempo**, e haber mostrado unha **actitude participativa, e colaboradora na clase**.

8.1 CRITERIOS DA AVALIACIÓN/MÚSICA 4º DE ESO

A parte de todos os criterios marcados para terceiro, en cuarto insistirase nos seguintes aspectos:

- Fomentar un alto coñecemento de linguaxe musical que lles permita abordar partituras con diferentes niveis de dificultade.
- Ensañar e interpretar, en pequeno grupo, unha peza vocal ou instrumental, ou unha coreografía, aprendidas de memoria a través da audición ou da observación de gravacións de audio e vídeo, ou mediante a lectura de partituras e outros recursos gráficos.
- Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo, e determinar a época ou a cultura e o estilo das obras musicais escoitadas previamente na aula, amosando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias.
- Potenciar a apertura cara ás novas propostas musicais a partir da audición.
- Fomentar un alto coñecemento da linguaxe musical que lles permita abordar partituras con diferentes niveis de dificultade.
- No plano da práctica instrumental, farase especial fincapé no desenvolvemento de técnicas de improvisación e creación de composicións propias.
- Estudar o papel que desempeña a música nos grandes medios de comunicación audiovisual: no cine, na televisión, nos videoxogos, etc
- Respetar os diferentes usos sociais da música noutras culturas e sociedades, desenvolvendo unha actitude de tolerancia e respecto.
- Distinguir as funcións que cumpre a música na nosa sociedade, atendendo a diversas variables: intención de uso, estrutura formal e medio de difusión utilizado.
- Valorar o papel das tecnoloxías na formación musical.
- Respetar as normas que rexen na interpretación musical colectiva, participando nas actividades de interpretación en grupo e asumindo o intercambio de roles que se derivan das necesidades musicais.
- Participar activamente nalgunhas das tarefas necesarias para a celebración de actividades musicais no centro docente: planificación, ensaio, interpretación, difusión, etc.

- Deducir a partir da análise de audicións e/ou partituras, algúns elementos que as sitúen estilisticamente establecendo diferenzas e similitudes entre os diversos estilos artísticos e musicais.
- Saber utilizar de forma autónoma e creativa diversas fontes de información e utilizar a terminoloxía musical axeitada para comunicar as súas ideas e os criterios propios de valoración na materia musical

8.2 PROCEDEMENTOS DA AVALIACIÓN

O alumno será avaliado de forma continua, é dicir día a día, ao finalizar cada unha das clases, das unidades didácticas e ao finalizar o trimestre. Valorarase o progreso individual de cada alumno e do grupo tendo en conta os cambios que este vaia experimentando ao longo do curso, nivel de coñecementos, cambios de interese, de actitude etc.

A recolleita de información para devandita avaliación será constante e coherente recorrendo a procedementos habituais como:

- Observación: do grado do nivel de participación do alumno ao longo de todo o curso, non só en clases de tipo teórico senón tamén nas clases grupales, e nas actividades propostas.
- Revisión de cadernos (si fose necesario) para controlar a recolleita de información, facendo especial hincapié no tema dos contidos, limpeza, claridade, etc.
- Realización de tarefas, traballos monográficos xa sexa individuais o grupais nos que os alumnos investigarán sobre diferentes épocas, autores, estilos musicais, etc.
- Probas específicas de tipo teórico, o práctico. Nas teóricas se fará unha apreciación global do exame, atendendo a forma de expresión, utilización dunha terminoloxía musical axeitada, ortografía, caligrafía, etc..

As probas prácticas consistirán en interpretacións instrumentais individuais ou en grupo, lectura de notas o desenvolvemento de coreografías..

8.3 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

- **Contidos Teóricos:** recollidos a través de probas específicas. Farase polo menos un exame trimestral dos contidos teóricos traballados na clase: 40% da nota.
- **Contidos Prácticos:** referidos aos exames de interpretacións de pezas cos instrumentos do aula, o as probas coreográficas, etc (no que caso de que o Departamento decida a montaxe do musical), estas probas supondrán un **50% da nota.**

En caso de co Departamento decida a montaxe do musical, a nota desta bloque vendrá dada pola actitude que o alumn@ desenvolva cara a esta actividade ao longo do curso; tendo en conta a súa participación nas tarefas que se precisen, o seu traballo, e actitude en todo o que supón o desenvolvemento, a elaboración, e a posta en escena de dito montaxe.

A non realización dalgunha destas probas significará a avaliación negativa na materia

Intentarase tocar polo menos, unha melodía por trimestre, (sempre que o curso permita o normal desenvolvemento das clases) 40 % da nota, en caso de que non sexa posible realizar ditas prácticas a nota desta prueba se substituirá por outro tipo de proba, ya sexa outro exame teórico, un traballo etc.

Non realizar algunha destas probas considerárase unha merma de cara unha cualificación positiva. significará a avaliación negativa na materia

- **Aula:** faráse un rexistro o seguimento da evolución do alumnado dentro das clases un 20%. Para ello terase en conta a colaboración e a participación activa do alumn@ na clase, tanto nas tarefas plantexadas na clase, como nos traballos e actividades que se lles pidan para facer na casa, o caderno de actividades se fora necesario, o grado de madurez e responsabilidade do alumno á hora de presentar e exponer traballos, saber estar no aula, etc.

Para que a asignatura sexa superada, esixírase ao alumno aprobar as tres avaliacións de forma independentemente. No caso de que estes requisitos non sexan cumpridos non se fará media co resto das avaliacións co cal o área será cualificada negativamente.

Se a algún alumno élle atopado material como cadernos, chuletas, fotocopias, etc. á hora de realizar algunha das probas específicas, a cualificación será a mínima; se se tratase dunha proba con carácter final considerárase que non superou devandita proba e por conseguinte quedará evaluado negativamente na materia.

Despois de cada unha das avaliacións, faráselles unha nova proba escrita de recuperación, a nota mínima que o alumno/a terá que ter para aprobar será de 5 puntos.

O proceso de avaliación terá en conta a diversidade do alumnado e adaptárase en cada caso ás necesidades individuais, facilitando actividades variadas e graduadas en dificultade acordes ás capacidades dos alumnos/as, ofrecéndolles apoio e reforzo ao longo da realización das mesmas.

Os procedementos de avaliación explicaráselle aos alumnos/as os primeiros días da clase e animaráselles a que os teñan por escrito no seu caderno para que poidan consultalos en caso de dúbidas ao longo do curso.

Consideramos que, no que respecta aos exames ou outras probas, o alumnado deberá acadar un mínimo de 5 e amosar un equilibrio entre as distintas destrezas para poder ser cualificado de xeito positivo

Ao remate do curso ao alumnado que non acade unha avaliación positiva daránselle exercicios de reforzo para realizar no verán si o precisaran. Na convocatoria extraordinaria de setembro realizaráselle unha nova proba escrita de toda a materia traballada durante o curso. A nota mínima que o alumno/a terá que ter para aprobar será de 5 puntos.

9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Adxúntase cadro para avaliar o proceso do ensino e apráctica docente

ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO			Resultado
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido	
Programación didáctica.	Non se adecúa ó contexto da aula.	Adecúase parcialmente ó contexto da aula.	Adecúase completamente ó contexto da aula.	
Medidas de atención á diversidade.	Non se adoptaron medidas de atención á diversidade adecuadas.	Identificáronse as medidas de atención á diversidade a adoptar.	Adoptáronse medidas de atención á diversidade adecuadas.	
Temas transversais.	Non se traballaron tódolos temas transversais na materia.	Traballáronse a maioría dos temas transversais na materia.	Traballáronse tódolos temas transversais na materia.	
Obxectivos da materia.	Non se alcanzaron os obxectivos da materia establecidos.	Alcanzáronse parte dos obxectivos da materia establecidos para o curso.	Alcanzáronse os obxectivos da materia establecidos para este curso.	

ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO			Resultado
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido	
Competencias clave.	Non se desenvolveron a maioría das competencias clave relacionadas coa materia.	Desenvolvéronse parte das competencias clave relacionadas coa materia.	Logrouse o desenvolvemento das Competencias clave relacionadas con esta materia.	
Práctica docente.	A práctica docente non foi satisfactoria.	A práctica docente foi parcialmente satisfactoria.	A práctica docente foi satisfactoria.	
Materiais e recursos didácticos	Os materiais e recursos didácticos non foron os adecuados.	Os materiais e recursos didácticos foron parcialmente adecuados.	Os materiais e recursos didácticos foron completamente adecuados.	
Disribución de espazos e tempos	A distribución dos espazos e tempos non foi adecuada ós métodos didácticos e pedagóxicos utilizados.	A distribución dos espazos e tempos foi parcialmente adecuada ós métodos didácticos e pedagóxicos utilizados.	A distribución dos espazos e os tempos foi adecuada ós métodos didácticos e pedagóxicos utilizados.	
Métodos didácticos e pedagóxicos	Os métodos didácticos e pedagóxicos utilizados non contribuíron á mellora do clima da aula e do centro.	Os métodos didácticos e pedagóxicos utilizados contribuíron parcialmente á mellora do clima na aula e do centro.	Os métodos didácticos e pedagóxicos utilizados contribuíron á mellora do clima da aula.	
Resultados da avaliación	Os resultados da avaliación nesta materia non foron	Os resultados da avaliación nesta materia foron	Os resultados da avaliación nesta materia foron	

ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO			Resultado
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido	
	satisfactorios.	moderados.	satisfactorios.	

10. ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

A coordinación e seguimento da avaliación das aprendizaxes do alumno que teña pendente de cursos anteriores a área de Música será responsabilidade do Departamento, e a calquera dos seus membros, deberán dirixirse todos aqueles alumnos que teñan problemas coa materia pendente.

No caso de que existan alumnos que xa non cursen esta materia no novo curso, o seguimento da súa aprendizaxe quedará nas mans do Xefe de Departamento de Música, e quedará controlado mediante reunións periódicas (se fose necesario) nas que se comprobará a evolución da aprendizaxe e solucionaranse as posibles dúbidas que se presenten.

No resto de casos, (é dicir cando os alumnos si sigan cursando a materia de música no novo curso), será o profesor de área correspondente (ou a xefa de departamento na súa falta) o encargado de realizar un plan de actividades que sirvan de repaso, e de informar ao alumno de cales son esas actividades, os prazos de execución e as condicións de realización das mesmas. Aínda que a título xeral sinalase que calquera das actividades ou posibles traballos que mande este departamento serán presentados escritos a man (de puño e letra do interesado).

Calquera problema coa materia, o plan de actividades ou posibles dúbidas poderá ser consultado con calquera dos membros do Departamento.

Será condición indispensable para aprobar a materia que o alumno presente realizadas as actividades que se lle pediron antes de realizar as probas escritas. O non entregar devanditas actividades suporá o abandono da materia e o alumno quedará suspenso automaticamente.

Para ter unha proba obxectiva dos avances dos alumnos no proceso de aprendizaxe, este departamento, decidiu realizar:

-2º ESO: tres probas escritas teórico/prácticas, (as dúas primeiras con carácter parcial) unha en cada trimestre, datas a determinar, cuxos contidos mínimos aparecen fixados no punto de contidos mínimos de cada nivel.

A última destas probas terá un carácter final, de forma que aqueles alumnos que a superen positivamente e cumpran satisfactoriamente o plan de actividades proposto polo Departamento dentro dos prazos recomendados, serán avaliados positivamente.

-3º ESO: a materia está dividida en dúas partes, e en cada unha delas realizarase unha proba teórico/práctica. Cada unha das probas terán un carácter **parcial** de maneira que aqueles alumnos que as superen positivamente e haxan cumprido satisfactoriamente o plan de actividades proposto polo departamento nos prazos recomendados, so terán que examinarse dos temas restantes.

Aqueles alumnos que non superen os dous primeiros parciais, tendrán a posibilidade de recuperarlos no último que se realizará no mes de Maio.

CRITERIOS DE SUPERACIÓN DE MATERIA PENDENTE

Considerarase que o alumno recuperou a materia pendente cando cumpra os seguintes requisitos que se pasan a citar:

- Cando o alumno supere positivamente as dous probas parciais, o a proba final, cunha nota equivalente ou superior a cinco.
- Haxa entregado satisfactoriamente o plan de actividades proposto polo Departamento, dentro dos prazos recomendados.

12. AVALIACIÓN INICIAL: MEDIDAS INDIVIDUAIS E COLECTIVAS QUE SE POIDAN TOMAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS.

Para a avaliación do nivel destrezas e coñecementos do alumnado, nas primeiras semanas do curso, faránse probas escritas u orales para comprobar o seu nivel de coñecemento, xa que é importante planificar estratexias metodolóxicas e de seguimento dende o principio para poder abordar os problemas que xurdan ao longo do curso escolar..

Os obxectivos destas probas son: comprobar cal é o nivel xeral da clase na materia de Música, co fin de axustar na medida do posible, a programación as necesidades do alumnado.

Identificar aos alumnos/as que presentan máis problemas no proceso de aprendizaxe. Ter en conta a aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.

Saber as medidas organizativas a adoptar: Planificación de reforzos, ubicación e espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual.

13. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Posto que resulta inevitable atopar nun mesmo grupo alumnos coas mesmas capacidades, motivacións e intereses, intentarase satisfacer na medida do posible as necesidades educativas individuais, tratando de dar resposta ás súas principais necesidades.

Cando e considere necesario, realizaranse adaptacións curriculares, modificando o material utilizado, método, tempos, actividades, etc, para intentar adaptarse ao nivel de cada alumno na medida do posible.

As actividades que se susciten deben situarse entre o que os alumnos xa saben facer de xeito autónomo e o que son capaces de facer coa axuda do profesor ou dos seus compañeiros, de forma que non sexan nin demasiado fáciles e por conseguinte pouco motivadoras para algúns alumnos, nin que estean tan afastadas do que poden realizar, o que lles resultaría igualmente desmotivador, e contribuiría a crear unha sensación de frustración nada favorable para a aprendizaxe.

Intentarase xa que logo atender á diversidade de distintas formas:

- Diversificando a información conceptual para que cada grupo de alumnos, segundo o criterio do profesor, poida elixir os máis adecuados.
- Asumindo a existencia de diferenzas no interior do grupo e propoñendo exercicios de diversa dificultade de execución.
- Sinalando cales son as actividades que se consideran realizables para a maioría.
- Facilitando unha avaliación individualizada na que se fixen as metas que o alumno ha de alcanzar a partir de criterios derivados da súa propia situación persoal.

MEDIDAS A TOMAR:

En relación cos contidos

- Coñecer o nivel inicial que trae cada alumno nos distintos bloques de contido del currículo; en especial, no coñecemento da linguaxe musical.
- Adaptar os contidos de forma individualizada, mediante a aplicación metodolóxica en cada caso, tendo en conta: O interese mostrado polo alumno, as posibilidades de alcanzar os obxectivos propostos no currículo, a metodoloxía participativa que tentará crear unha presión colectiva para os alumnos máis remisos ao esforzo que estimule a súa aprendizaxe.

- Controlar o ritmo de ensino-aprendizaxe para aqueles que teñen unha mellor capacidade, co fin de non prexudicar o seu avance intelectual e expresivo, e posibilitar ao máximo o aproveitamento das súas capacidades.
- Ter en conta os contidos básicos de cada unidade para establecer prioridades.

En relación coas estratexias didácticas:

- Diversificar as actividades de aprendizaxe, tanto en dificultade como en que se permitan distintas modalidades de aprender, tendo en conta os estilos de aprendizaxe.
- Agrupar aos alumnos de distintas formas na aula, de maneira que o traballo fágase individualmente ou en pequenos grupos heteroxéneos, utilizando os espazos de modo creativo e de modo que se favoreza a participación.

En relación coa avaliación:

- Establecer a avaliación inicial, como práctica habitual ao principio de curso.
- Ter en conta as actividades de avaliación sumativa, tendo unha gradación das actividades, que estableza unha diferenciación entre os diversos niveis de adquisición da contidos da área.
- Propoñer uns obxectivos diferenciados segundo as posibilidades reais de desenvolvemento do alumno sobre todo naqueles casos en que se teñan alumnos de integración e de diversificación.

En relación coas actitudes

- Favorecer un espírito positivo e optimista resaltando os aspectos positivos dos coñecementos, que estimule a integración do grupo e o espírito de tolerancia.

14.. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

De todos é sabida a importancia que os temas transversales teñen na educación dos nosos alumnos, por iso é polo que sexa tan conveniente traballálos dende todas as áreas.

No que respecta ao área de música, debido ao seu carácter interdisciplinar e globalizador e imposible facer unha programación dos temas transversais posto que son temas que se tocan ao longo do todo o curso e das distintas unidades didácticas., pero sí podemos indicar de que xeito contéplanse recóllense neste proxecto a través dous diferentes obxectivos e contidos.

A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento serán etemas transversais a todas as unidades, xa que estos temas son a base para un óptimo desenvolvemento académico..

No ámbito da educación e a seguridade viaria, promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, coa finalidade de que os/as alumnos/as coñezan os seus dereitos e deberes como usuarios/as das vías, en calidade de peóns, viaxeiros/as e condutores/as de bicicletas ou vehículos a motor, respecten as normas e os sinais, e se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións adecuadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico.

- **Educación moral e cívica:**

A música contribúe a fomentar actitudes de colaboración dado que require fundamentalmente o traballo en grupo e desenvolve a conciencia da tarefa colectiva, propiciando unha convivencia onde os conflitos e enfrontamentos individuais supéranse en beneficio dun esforzo común.

A educación na tolerancia fronte aos distintos estilos e expresións musicais, forma parte do modo que ten a música de educar para a convivencia.

Os problemas de contaminación acústica e as distraccións que poden ter a súa orixe no uso inadecuado da música mentres circulamos (xa sexa como peatones ou como condutores) poden ser tratados en relación cos contidos do área.

Así mesmo este tema, trabállase a través da: participación responsable nas actividades musicais; asunción do papel que a cada un adxudíqueselle; o respecto as normas establecidas, especialmente para as actividades en grupo; tomando conciencia e asumindo as propias limitacións e as alleas, achegando ideas e respectando as dos demais para conseguir un mesmo obxectivo entre todos, e incluso superando a timidez, etc.

- **Educación para a saúde:**

A música contribúe a crear hábitos de hixiene física e mental permitindo un desenvolvemento san, o aprecio do corpo e o seu benestar, unha mellor calidade de vida e unhas relacións interpersonales baseadas na autoestima das persoas.

Debemos educar ao neno para que coide os seus hábitos hixiénicos, e para que sexa consciente das condutas que poden prexudicar a súa saúde. Os contidos relativos á técnica vocal relaciónanse directamente con devandito tema transversal.

A actividade vocal e instrumental axudan ao alumno a mellorar de forma natural as súas funcións orgánicas (respiración, dominio e control corporal, etc) e facilitan a comprensión das diferenzas na formación e desenvolvemento das voces masculina e feminina durante a pubertad.

- **Igualdade entre os sexos:**

A propia natureza da música pon en evidencia moitas actitudes estereotipadas fronte aos papeis masculino e feminino; esta tendencia, que se manifesta noutras moitas situacións de interpretación, debe ser observada, e convenientemente tratada no aula para fomentar a participación de todos sen distinción ningunha.

A práctica vocal e instrumental proporciona unha excelente oportunidade para favorecer a tolerancia e o respecto mutuo entre o sexos, e cara ás capacidades dos demais compañeiros. Ademais, as coreografías, danza, canto e interpretación en grupo favorécese a igualdade, a convivencia e o traballo en equipo.

- **Educación para o consumidor:**

No aula débese fomentar o sentido crítico ante as continuas presións que se reciben por parte dos medios audiovisuais, especialmente a televisión.

Dende o área de música abordárase este tema mediante o estudo dos medios de comunicación e a influencia que exercen na nosa sociedade.

Ademais a educación musical pode servir para crear criterios de selección respecto de a adquisición de grabacións, instrumentos e asistencia a espectáculos; centrándose en mellorar o xuízo crítico dos alumnos/as sobre o fenómeno musical en canto á calidade do mesmo á marxe dos intereses comerciais tan fortes neste terreo.

Así mesmo, ensínase aos alumnos a discriminar os múltiples intereses que confluyen no consumo habitual de música e reforzar as opcións persoais ben fundamentadas.

- **Educación ambiental:**

A forte invasión sonora que produce a nosa contorna fai necesaria unha toma de conciencia da mesma que evite as repercusións negativas do abuso sonoro. O respecto ao espazo sonoro dos demais e o uso correcto das fontes de son proporcionan un ámbito de traballo moi necesario no aula.

A música contribúe á conservación do medio ambiente desde a necesidade de identificar os problemas provocados polo ruído, a contaminación acústica, e o uso indiscriminado da música.

- **Educación para a convivencia:**

O área de música permite suscitar un elevado número de contidos actitudinais baseados no respecto aos gustos musicais dos demais, dándonos a oportunidade de presentar e respectar opinións de todo tipo en debates relacionados co feito musical e participar en actividades que nos permitan exercitar as normas de convivencia baseadas no respecto aos demais, o material do aula, etc.

- **Educación para a paz:**

A música converteuse nun vínculo internacional entre as xeracións e países. A comprensión das culturas alleas a través da audición, a práctica musical, etc, así como a análise das distintas funcións sociais da música en cada cultura, proporciona os criterios necesarios para comprender mellor aos demais e dese modo a nós mesmos, abrindo así canles de comunicación que nos acheguen a outros pobos.

15. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PROXECTO LECTOR

A lingua como instrumento de comunicación, de mensaxes orais que se intercambian en situacións comunicativas diversas é unha constante nas clases de música, nas explicacións sobre cómo interpretar partituras, enunciado de normas para compoñer, improvisar, tocar, cantar, actuar en conxunto, etc.

Outras funcións da linguaxe, como son dialogar, expresar pensamentos, emocións, opinións, formarse un xuízo crítico e ético, acádase nas clases de música mediante a exposición das características musicais presentes nas audicións, enmarcando a obra, así como mediante a expresión dos propios gustos, a través da elaboración de opinións fundadas, xuízos de valor e mesmo aprendendo a utilizar os termos axeitados para describir unha determinada peza musical.

Nas clases de música a linguaxe utilízase como instrumento de representación, comprensión e interpretación da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización do pensamento a través da lectura comprensiva dos textos explicativos da materia, onde se tratan os contidos teóricos referidos ao uso e interpretación da simboloxía da linguaxe musical, ao coñecemento de estilos e etapas creativas, á ciencia organolóxica, ou mesmo a través do procesamento da información que se difunde sobre intérpretes e compositores.

A través da lectura comprensiva dos enunciados das actividades propostas, e da lectura dramatizada de libretos operísticos ou zarzuelísticos e das letras de cancións, se desenvolve esta competencia básica.

Moitos dos contidos da asignatura trabállanse visualizando películas e documentais e traballando os contidos de maneira oral e escrita, dado que moitos destes materiais audiovisuais están en inglés subtulado, se traballa tamén o uso funcional dunha lingua extranxeira.

Durante as clases adícanse alomenos dez minutos á lectura comprensiva de textos nos que se expoñen polo xeral os contidos propios da materia. Trala lectura,

os alumnos responden oralmente ou por escrito a cuestións sinxelas, a través das que relacionan e explican o fragmento de texto lido na clase.

Todas as actividades propostas na clase, constan dun enunciado que teñen que ler e entender para poder solventar axeitadamente.

Do mesmo xeito, este Dpto colabora co centro no seu propio proxecto lector que inclúe 20 min de lectura silenciosa na aula que van distribuíndose por semanas e de forma alterna nas distintas horas de clase

Da meirande parte das cancións rock e pop propostas adxuntamos as letras, que os alumnos seguen para comprender o significado e o sentido da música, polo que trabállase tamén unha lingua estranxeira, en concreto, o inglés.

16. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN TIC

A gran oferta de fontes de información dixital, especialmente a través de Internet, enfróntanos como docentes á necesidade de dotar aos alumno dunha serie de coñecementos que vaian máis alá da habilidade tecnolóxica que, doutra banda, adoitan dominar mellor que nós.

Na actualidade faise imprescindible a familiarización do alumnado co manexo e lectura de publicacións dixitais e coa consulta de fontes de información electrónica en todas as áreas do currículo. Dende a área de música, os tipos de actividades que se lles poden propor son moi variadas e poden orientarse ás tres fases do tratamento da información:

- **Consultar información electrónica.**, é dicir a través de internet xa sexa enciclopedias dixitais; páxinas web dun tema concreto, seleccionar as máis interesantes; buscar nos catálogos de bibliotecas existentes na rede, etc.
-
- **Elaborar a información** obtida mediante diferentes técnicas de traballo intelectual (clasificación, selección, comparación, resumo, redacción de textos, creación de gráficos ou imaxes, etc.) e mediante diferentes ferramentas (procesador de textos, presentacións power point, etc).
- **Exposición do resultado** a outros. Os alumno poden difundir os seus textos e traballos xa sexa en papel ou en formato dixital, mediante presentacións, edición de páxinas web, blogs, etc. Desta maneira poderemos aproveitar o canón que se instalou recentemente na aula.

17. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN DE CONVIVENCIA

Dende esta área téntarase contribuir na medida do posible ao desenvolvemento do plan de convivencia do centro, e por iso, se traballarán os seguintes aspectos:

- Xerar un ambiente escolar rico, libre, estimulante e de colaboración entre todos os membros da comunidade educativa.
- Informar sobre as normas correctas de comportamento e respecto, así como dos criterios de cualificación e os mínimos esixibles.
- Reflexionar colectivamente sobre os posibles problemas, estimulando a comunicación entre os membros da comunidade, intentando chegar sempre a consensos razoables e suxeitos a norma.
- Crear un clima de respecto e colaboración á hora de facer o traballo individual ou en equipo, así como fomentar actitudes de respecto e coidado co material del aula o el mobiliario.
- Intentar detectar canto antes os posibles problemas de acoso na aula (xa sexa este de forma evidente o máis ben súbtil) que teñen como orixe a pertenza a unha minoría étnica, ou relixiosa ou ben causado por eivas de orixe físico, diferenzas motoras ou psíquicas.
- Combater e sancionar todo tipo de comportamento violento, daniño discriminatorio o perxudicial para o alumnado e profesorado.
- Aplicar sancións pertinentes e establecer por norma o protocolo cando proceda.

18. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS Y EXTRAESCOLARES

No apartado de actividades extraescolares previstas para o vindeiro curso, este departamento, a pesar do esforzo que supone, continúa apostando pola vital importancia que ten para o aprendizaxe dos alumnos a asistencia destes a calquer tipo de evento musical, en directo, e por iso, ten prevista a súa participación nen calquer tipo de eventos deste tipo que poidan ir surxendo ao longo do curso. Talleres organizados polo INGAEM, etc así como concertos e actuacións nas que participen os propios alumnos como protagonistas, e non sóamente como espectadores etc.

Ao igual co ano pasado, este departamento sigue apostando pola educación en valores, e por isto, que en colaboración co Departamento de Relixión prevese a asistencia no primeiro trimestre as charlas de **Kliquers** (propuestas para alumnado da ESO) data aún por determinar, e no mes de Maio ao congreso **Lo que de verdad importa**, propostas para o alumnado de Bacharelato. Ambas actividades son de carácter gratuíto, e pretenden achegar aos novos, valores universais como a tolerancia, a superación, o respecto ou a solidariedade a través de relatos testemuñais.

Nestes congresos, os rapaces escoitarán historias de vida impactantes que lles fan reflexionar sobre as súas prioridades e darse conta do que de verdade importa para eles.

Asímesmo, este curso, igual co ano pasado, intentarásese organizar un **Musical**, coa participación do alumnado de 4º, 1º e 2º de Bach, si bien e necesario contar para iso coa predisposición do alumnado e tamén dos compañeiros doutros departamentos que poidan axudar na súa realización.

Aínda que estas actividades no sexan obrigatorias, e conveniente a participación do alumnado nelas pola súa finalidade didáctica, polo que a non participación, será penalizada coa realización dun traballo compensatorio o calquer outro tipo de actividade.

19. MECANISMOS DE REVISION, AVALIACION E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Considerarase conforme a programación se se cumpre ao menos un 75% dos contidos programados ao principio do curso.

Se non hai unha desviación na programación por avaliación máis aló dun 20% dos contidos programados.

Sería igualmente conforme ou válida a programación, aínda que non se acadase o 75% antedito, se as razóns ou motivos son de carácter externo: perdas de horas de clase por razóns de diversa índole; ou se os niveis iniciais dos alumnos, especialmente nos aspectos de carácter lingüístico nas súas linguas maternas, se non se cumpren os ritmos de adquisición dos contidos previstos ou se o seu baixo nivel de cumprimento é atribuíble claramente a unha falta de implicación e traballo do alumnado.

Sería conforme aínda que non se levaran a cabo as actividades extraescolares programadas no caso de que non se realizasen por razóns alleas a nós, ou pola baixa participación do alumnado nas mesmas ou o excesivo custo económico que implicasen.